

DOVOLACIE KONANIE PODĽA TRESTNÉHO PORIADKU

JUDR. FRANTIŠEK MOZNER

OMŠENIE, 25. októbra 2019

DOVOLANIE

- nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných aplikačných chýb.
- sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.
- predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosť podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť preto striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštančia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

DOVOLANIE

- na striktnom obmedzení dovolacieho prieskumu je koncepcia tohto mimoriadneho opravného prostriedku založená, a to z dôvodu, že na rozdiel od predošlej právnej úpravy je taký prostriedok dostupný pre obe základné strany v súdnom konaní (obžaloba aj obhajoba – teda nie iba generálny prokurátor), avšak len z určitých, zákonom vymedzených dôvodov.

DOVOLANIE

- V rámci dovolacieho konania konaného na podklade dovolania obvineného nemôžu byť predmetom prieskumu dovolacieho súdu samotné skutkové zistenia, ku ktorým dospeli vo veci konajúce súdy nižšieho stupňa (výnimkou je v danom smere len dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), ako je to zrejme z dikcie § 371 ods. 1 písm. i), časť vety za bodkočiarkou Tr. por.
- inými slovami, námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (namietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C)

- právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu a zabezpečuje „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej.
- V zmysle tohto dovolacieho dôvodu je právo na obhajobu potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu,
- Tento dovolací dôvod môže byť naplnený len v takom prípade, ak zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné (teda nie akékoľvek resp. každé porušenie práva obvineného na obhajobu zakladá daný dovolací dôvod).

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C)

- pod zásadným porušením práva na obhajobu možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania.
- pri posudzovaní, či v tom - ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako i vo vzájomných súvislostiach.
- naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným oproti tomu, ako to vo veci vykonal príslušný súd, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné).

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C)

- právo na obhajobu nemôže byť porušené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy ináč, než je predstava obvineného.
- Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C)

- ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.), príp. v konaní o opravnom prostriedku na návrh na vykonanie dôkazu v obsahu rozhodnutia reagovať.
- nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C)

- za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por
- ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to väzanosťi dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania (vedeného z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por.) je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011)

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C)

- ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Tr. por. na verejnom zasadnutí použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo (v legislatívnom vyjadrení „rovnako“), ale „primerane“.
- ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, nie je potrebné, aby návrh formálne (s odrazom v zápisnici o verejnom zasadnutí) odmietol (na rozdiel od súdu prvého stupňa konajúceho na hlavnom pojednávaní^{*)}.
- z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením. (R 43/2018)

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C) VERSUS D)

- obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu, je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde.
- odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por.
- takýto nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy záver o naplnení dovolacieho dôvodu aj podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. z dôvodu, že v uvedenej situácii je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (R 6/2011).

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. E)

- pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 30 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezáujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámca tohto konania.
- uplatnenie tohto inštitútu o vylúčení orgánov trestného konania preto prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takého vzťahu, resp. pomeru preukázaná. Nebude tomu tak vtedy, keď obvinený podá na sudcov konajúceho senátu, resp. na všetkých sudcov súdu prvého a druhého stupňa trestné oznámenie.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. E)

- dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. nebude naplnený v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci a ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter. (R 11/2009 – I až II.)

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. G)

- tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.
- malo by ísť o také porušenie zákona, ktoré svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.
- že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. G)

- k porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.
- dokazovanie prebieha v štyroch etapách: **(i)** vyhľadávanie dôkazov, **(ii)** zabezpečovanie, **(iii)** vykonávanie, **(iiii)** hodnotenie dôkazov.
- tento dovolací dôvod sa týka vykonávania dôkazov zo strany súdu. Vztahuje sa teda predovšetkým k tretej etape dokazovania, no logicky v sebe zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá tohto procesu, lebo dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné ani v prípade, ak by ich na hlavnom pojednávaní súd vykonal v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. G)

- do záverečnej - hodnotiacej - fázy dokazovania môžu v konaní pred súdom „postúpiť“ len tie dôkazy, ktoré boli jednak získané zákonným spôsobom, čo výslovne vyplýva z § 2 ods. 12 Tr. por. („ ... hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom ...“) a zároveň boli v konaní pred súdom vykonané zákonným spôsobom.
- obe tieto podmienky pritom musia byť splnené súčasne (kumulatívne).

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. G)

- naplnenie tohto dovolacieho dôvodu predpokladá, že sa v tej - ktorej veci zistí dôvodnosť námietky dovolateľa spočívajúcej v tom, že pri získaní resp. vykonaní dôkazu (dôkazov), na ktorom je napadnuté rozhodnutie (odcudzujúcej alebo oslobodzujúcej povahy) výlučne alebo v rozhodujúcej miere založené, bol porušený zákon, ktorý následok intenzitou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- z toho potom vyplýva (*a contrario*), že pod rozoberaný dovolací dôvod naopak nie je úspešne subsumovateľná námietka nepoužitia určitého konkrétneho dôkazu (dôkazov) ako podkladu pre napadnuté súdne rozhodnutie (zo strany súdu nižšieho stupňa vylúčeného či už z dôvodu jeho nezákonnosti, nepotrebnosti alebo nevierohodnosti). Ide tu o opačnú situáciu, akú predpokladá zákon.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. G)

- dovolací súd môže posudzovať, či použitý dôkaz správne použitý byť nemal, ale nemôže skúmať, či nepoužitý dôkaz použitý byť mal.
- taký prieskum je v dovolacom konaní možný, ale len na základe dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por. – konkrétne ide o použiteľnú chybu v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por., že „boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci“.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C) VERUS G)

- spoločnou pre oba uvedené dovolacie dôvody je okolnosť, že pre konštatovanie naplnenia niektorého z nich je nevyhnutné, aby zistené porušenie zákona dosahovalo určitú intenzitu.
- dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. zakladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (a teda nie akékoľvek), pod ktorým možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok konania
- podobne v prípade dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. sa vyžaduje, aby zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedalo porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 dohovoru, z čoho potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak mal (má) negatívny materiálny dopad na práva obvineného.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. C) VERUS G)

- jedna a tá istá námietka môže byť subsumovateľná len pod jeden dovolací dôvod
- vzájomný vzťah rozoberaných dovolacích dôvodov je taký, že v prípade, ak je obsahom dovolacej výhrady poukaz na skutočnosť, že určitý dôkaz je nezákonný pre porušenie práva na obhajobu, ide o námietku podraditeľnú (iba) pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. a nie pod v tomto ohľade všeobecnejší dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. I)

- v rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone.
- do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.
- pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vyvolávajúcich premlčanie trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. I)

- toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku (riešenie predbežných otázok).
- pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť veta za bodkočiarkou.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍŠM. I)

- vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinená v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové.
- za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú **(i)** proti skutkovým zisteniam súdov, **(ii)** proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne **(iii)** proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov
- popri vadách, ktoré sa týkajú právneho posúdenia skutku, možno tiež vytýkať iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie. Rozumie sa ním zhodnotenie otázky, ktorá nespočíva priamo v právnej kvalifikácii skutku, ale v právnom posúdení inej okolnosti majúcej význam z hľadiska hmotného práva.

DOVOLANIE § 371 ODS. 5

- ide o posúdenie intenzity zisteného porušenia zákona s prihliadnutím na osobitnú povahu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku schopného prelomiť princíp právnej istoty nastolený právoplatným rozhodnutím.
- ak dovolací súd dospeje k záveru, že zistené porušenie zákona nedosahuje zákonom predpokladanú intenzitu, potom predmetný dovolací dôvod nemožno použiť.
- logicky preto nie, lebo nie je ani reálne, ani účelné, aby prostredníctvom dovolania boli naprávané akékoľvek porušenia zákona, teda aj také, ktoré z pohľadu obvineného jeho situáciu podstatným spôsobom neovplyvnia.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. H)

- samotná primeranosť trestu, resp. presnejšie poukaz dovolateľa na jeho údajnú neprimeranosť, nemá z pohľadu dovolania význam.
- Trestný poriadok upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.
- uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s poukazom na skutočnosť, že súd pri ukladaní trestu nepoužil ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, lebo uplatnený dovolací dôvod nie je obsahovo naplnený.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. H)

- nepoužitie tohto ustanovenia súdom pri rozhodovaní o výroku o treste zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku ani nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia. (R 58/2007)
- hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna k všeobecným hľadiskám ustanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, 3, 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. H)

- pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste nepadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por.
- Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. H)

- dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák. (resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu ustanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. resp. § 40 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 nezakladá žiadny dovolací dôvod. (R 5/2011)

DOVOLANIE § 371 ODS. 1 PÍSM. H)

- pokiaľ námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Tr. zák. a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby obsahovo napĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., ak použitie § 39 ods. 1 Tr. zák. a zníženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom nie je opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto potup zakladala. (R 51/2014)

DOVOLANIE § 371 ODS. 7

- dovolanie len proti (samotnému) odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné - sčasti ako „výnimku“ možno v danom smere vnímať iba ministerské dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.
- parametre ústavnosti spĺňa „už“ také odôvodnenie, ktoré reaguje na podstatné a relevantné (a nie teda všetky) argumenty strany, keď zároveň platí, že odôvodnenia rozhodnutí vydaných vo veci treba vnímať v súhrne.
- súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.
- toto právo nie je možné vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám.

DOVOLANIE

§ 371 ODS. 7

- uvedené právo napokon nespočíva ani v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď.
- odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, prípadne na tie, ktoré zostali sporné
- i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňuje, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.
- Ani judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument

DOVOLANIE

§ 371 ODS. 7

- skutočnosť, že obvinený sa s právnym názorom súdu prvého stupňa nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru.

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) REFORMATIO IN PEIUS

- zákaz *reformatio in peius* je (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, účinnej do 30. septembra 1994) bezvýnimočný a všeobecný (predtým platil len pre sprísnenie trestu).
- v neprospech obžalovaného teda nemôže byť relevantne zmenený žiaden z výrokov rozsudku, vyhláseného v novom konaní (to platí aj v rovnakej situácii po rozhodnutí dovolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 2 Tr. por.).
- z hľadiska skoršieho odsudzujúceho výroku o vine je zmenou k horšiemu nielen zmena, ktorá by viedla k prísnejšej právnej kvalifikácii, ale aj zmena, ktorá mení popis skutku, nezodpovedajúci (vo vzťahu k dotknutej okolnosti) použitej právnej kvalifikácii, na taký popis skutku, ktorý už takej kvalifikácii zodpovedá.

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) REFORMATIO IN PEIUS

- inak by sa zmysel univerzálneho zákazu zmeny k horšiemu, viažuci sa na práva obhajoby pri podaní opravného prostriedku, stratil. Obžalovaný by síce svojím odvolaním (len na základe ktorého sa rozhodlo v jeho prospech) obsahovú chybu rozhodnutia vystihol, avšak nič by tým nezískal, nakoľko po reparačnej úprave skutkovej vety by bol opätovne (a rovnako) odsúdený (ide o inú situáciu, než je náprava odstrániteľného procesného nedostatku v novom konaní, najmä pri dokazovaní, keď ostanú výsledné skutkové zistenia nezmenené).
- druhou alternatívou zmeny k horšiemu vo vzťahu k výroku o vine je potom (dokonca) sprísnenie právnej kvalifikácie.

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) REFORMATIO IN PEIUS

- nie je teda (zamerajúc sa na okolnosti preskúmvanej veci) dovolené, aby opravný prostriedok obžalovaného (alebo podaný v jeho prospech) viedol k oprave chyby rozhodnutia, ktorá situáciu A, priaznivejšiu pre obžalovaného (skutková veta nezodpovedá právnej kvalifikácii trestného činu), zmenil na situáciu B, pre neho (zásadne) menej priaznivú, teda horšiu (skutok už zodpovedá právnej kvalifikácii trestného činu).

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) SKUTKOVÁ VETA

- platí, že skutková veta výroku odsudzujúceho rozsudku popisuje skutkový dej, nie právnu kvalifikáciu, ktorú popisuje právna veta, pričom skutková veta (samozrejme) nepopisuje ani označenie predpisov a ich ustanovení, podľa ktorých sa riešia (trestnoprávnu kvalifikáciu podmieňujúce a jej predchádzajúce) „predbežné“ otázky (§ 7 Tr. por.).
- tieto sa neuvádzajú ani v právnej vete, kde sa uvádza len znenie kvalifikačne použitého ustanovenia Trestného zákona a riešenie predbežných otázok vyplýva z odôvodnenia.

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) SKUTKOVÁ VETA

- treba však rozlíšiť situáciu, v ktorej skutková podstata trestného činu, vyjadrená v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, označuje (konkrétne alebo blanketne) iný právny predpis, ktorý sa tak stáva priamou súčasťou trestnoprávnej úpravy (úpravy Trestného zákona).
- tak je tomu i v prípade § 225 ods. 1 Tr. zák., ktoré ustanovenie hovorí o všeobecne záväznom právnom predpise, podľa ktorého je poskytnutie alebo použitie (zjednodušene povedané) verejných prostriedkov viazané na určité podmienky.
- tento právny predpis predstavuje právne-kvalifikačný moment, rovnako ako ostatné také momenty vyjadrené v označenom ustanovení Trestného zákona.

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) SKUTKOVÁ VETA

- právna kvalifikácia sa v jej slovnom vyjadrení a paragrafovom číselnom označení uvádza v právnej vete, nie vo vete skutkovej, ktorá je prvou (teda právnej vete predchádzajúcou) súčasťou výroku o vine odsudzujúceho rozsudku.
- v skutku (skutkovej vete) teda nemá byť označený (ani) do Trestného zákona „integrovateľný“ právny predpis, resp. jeho ustanovenie (aj keď by to nebolo relevantnou chybou); v právnej vete je taký predpis označený len jeho znením, ktoré zodpovedá zneniu príslušného, kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Bližšie sa táto otázka potom rieši (opäť) v odôvodnení.

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) SKUTKOVÁ VETA

- v oboch typovo popísaných prípadoch, príslušné súvisiace právne predpisy (iné než Trestný zákon) nemusia (v princípe nemajú) byť v skutkovej vete označené vôbec, rovnako ani v právnej vete (mimo jej znenia podľa dotknutého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona).
- skutková veta obsahuje popis skutku (činu) tak, aby zodpovedal trestnoprávnej kvalifikácii, čo je podmienené (aj) správnu aplikáciou súvisiacich predpisov.
- vo vzťahu k takým predpisom je relevantné odôvodnenie rozsudku, ale nie je rozhodujúce (odôvodnenie môže byť nesprávne, aj keď je aplikácia správna, čo uvedie na pravú mieru súd vyššieho stupňa, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku).

1TDOV 7/2016 (14. JÚNA 2017) SKUTKOVÁ VETA

- nesprávny (ale pritom nadbytočný) údaj o právnom predpise v skutkovej vete výroku rozsudku nie je chybou, ktorá by vyvolávala potrebu zrušenia rozhodnutia (k tomu pozri aj rozsudok najvyššieho súdu zo 16. decembra 2014, sp. zn. 2 To 8/2014).

1TDOV 3/2016 (8. NOVEMBRA 2017) „KAJÚCNICI“

- výpovede osôb, ktoré sa sami podieľali na prejednávanej alebo s ňou súvisiacej trestnej činnosti, nemožno *a priori* vylúčiť z okruhu dôkazov ako nevierohodné len s odkazom na to, voči uvedených osobám boli použité osobitné trestnoprocesné resp. hmotnoprávne inštitúty.
- uvedená výpoveď je zákonným dôkazom (získaný legálny „benefit“ výpoveď procesne nediskriminuje), ktorý ako taký podlieha následne rovnakému voľnému hodnoteniu v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. - z pohľadu vierohodnosti a závažnosti - ako každý iný dôkaz.

1TDOV 3/2016 (8. NOVEMBRA 2017) „KAJÚCNICI“

- zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nie je zákonom predpísané, akým spôsobom (akým dôkazom, resp. dôkazmi) musí byť určitá okolnosť dokázaná (pokiaľ ide o druh alebo počet potrebných dôkazov). Rozhodujúca je konkrétna dôkazná situácia.
- žiadnym dôkazom teda nie je súd pri posudzovaní určitej skutkovej okolnosti viazaný, zároveň však žiaden zo zákonne získaných dôkazov nie je v tomto smere ako podklad pre rozhodnutie vylúčený.
- na základe ktoréhokoľvek legálneho dôkazu môže byť uznaná vina v trestnom konaní (neplatí však, že na základe určitého dôkazu alebo dôkazov vina uznaná byť musí).

1TDOV 3/2016 (8. NOVEMBRA 2017) „KAJÚCNICI“

- v zásade teda neplatí ani téza, že na základe výpovede „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi.
- výpoveď takej osoby (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú výhodu. Na druhej strane, osoba v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočúvaná už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jej rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa ňou uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať. Oba tieto faktory sa vo sfére hodnotenia dôkazov stretávajú a je potrebné sa s nimi vyrovnáť v konkrétnom prípade, vzhľadom na jeho okolnosti.

2TO 14/2015 (28. JÚNA 2016) „KAJÚCNICI“

- inštitút tzv. korunného svedka je legitímnym dôkazným prostriedkom objasňovania najzávažnejšej, najmä (ale nielen) organizovanej trestnej činnosti. Jej páchatelov totiž možno často usvedčiť iba pomocou ďalších spolupáchateľov alebo účastníkov, ktorým môžu byť (a spravidla sú) za takúto spoluprácu v súlade so zákonom poskytované rôzne výhody, či už v podobe dočasnej nestíhatelnosti (dočasné odloženie vznesenia obvinenia podľa § 205 Tr. por., prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 3 Tr. por.), zmiernenia trestu [mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 2 písm. b), e) Tr. zák.] alebo dokonca v podobe beztrestnosti (podmienečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného podľa § 218 Tr. por. a zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 3 Tr. por.).

2TO 14/2015 (28. JÚNA 2016) „KAJÚCNICI“

- výpoveď takéhoto svedka je preto zákonným dôkazom, ktorý podlieha, ako každý iný dôkaz, voľnému hodnoteniu v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por.
- aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva použitie výpovede tzv. korunného svedka samo o sebe neporušuje právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- z jeho judikatúry pritom možno vyvodiť, že pri posudzovaní tejto otázky kladie dôraz na to, či:
  - 1) bol obvinený informovaný o postavení svedka a o výhodách, ktoré mu boli výmenou za jeho výpoveď poskytnuté,
  - 2) bol obhajobe zaručený prístup k výsluchu takéhoto svedka, včítane možnosti klásť mu otázky,

2TO 14/2015 (28. JÚNA 2016) „KAJÚCNICI“

- 3) súdy vedomé si postavenia takéhoto svedka starostlivo hodnotili jeho výpoveď, vrátane jej motivácie a zvýšeného rizika jej účelovosti,
- 4) tvrdenia tzv. korunného svedka podporujú ďalšie dôkazy.

(Atanasov proti Bulharsku z 3. marca 2009, Cornelis proti Holandsku z 25. mája 2004, Lorse proti Holandsku z 27. januára 2004, Verhoek proti Holandsku z 27. januára 2004)

1TDOV 12/2016 (14. DECEMBRA 2017) DÔKAZNÉ NÁVRHY

- pokiaľ ide o odvolací súd, zo strany tohto už (na rozdiel od súdu prvého stupňa) nie je potrebné o dôkaznom návrhu uplatnenom (až) v odvolacom konaní osobitne rozhodnúť.
- ustanovenie § 298 Tr. por. hovorí len o primeranom použití ustanovení o hlavnom pojednávaní v prípade verejného zasadnutia.
- iná je však situácia, ak sa aj v rámci odvolacieho konania vykonáva dokazovanie - vtedy vid' § 295 ods. 2 Tr. por., čo však neznamená, že je chybou ak o ňom naopak formálne rozhodne, t. j. odmietne vykonať s odkazom na § 272 ods. 3 Tr. por.

1TDOV 12/2016 (14. DECEMBRA 2017) DÔKAZNÉ NÁVRHY

- podstatná je - v prípade ktoréhokolvek z vyššie uvedených procesných postupov - z hľadiska dodržania práva na obhajobu tá skutočnosť, že vždy musí byť zrejmé, že odvolací súd sa (pred meritórnym rozhodnutím veci) zaoberal každým novo navrhovaným dôkazom, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie v danom smere preskúmateľné.
- odvolací súd síce formálne (uznesením) neodmietol podaný návrh na doplnenie dokazovania (čo ale v zmysle skôr uvedeného nie je procesným nedostatkom), avšak v odôvodnení rozhodnutia sa s predloženým dôkazným návrhom vysporiadal, t. j. dal odpoveď na to, prečo ho nebolo potrebné vykonať.

1TDOV 17/2017 (25. JANUÁRA 2018) POUČENIE SVEDKA

- svedok musí byť poučený i o práve odoprieť výpoveď, musí sa k tomuto poučeniu výslovne vyjadriť, a ak má právo odoprieť výpoveď, musí výslovne prehlásiť, či toto právo využíva alebo nie.
- Trestný poriadok však neupravuje presné znenie vyjadrenia.
- z takejto právnej úpravy vyplýva, že musí byť urobené tak, aby nevznikli pochybnosti o vôli svedka využiť, resp. nevyužiť toto právo.
- svedka nemožno nútiť, aby k tomu použil priamo formuláciu uvedenú v zákone. Navyše hlavným účelom inštitútu poučenia svedka podľa § 130 ods. 1 Tr. por. je chrániť oprávnené záujmy vylúčaného svedka, nie obvineného.

1TDOV 17/2017 (25. JANUÁRA 2018) POUČENIE SVEDKA

- je postačujúce, ak obsah výslovného vyjadrenia svedka k poučeniu podľa § 130 Tr. por. je zachytený v zápisniciach o výsluchu z hlavného pojednávania a zvukových záznamoch v takej formulácii, že vypovedať bude/chce alebo ak je daný súhlas formou odpovede na otázku predsedníčky senátu, či svedok vypovedať bude.

2TDO 4/2017 (22. AUGUSTA 2017)
ULTIMA RATIO-NEOSPRAVEDLITEĽNÝ
OMYL POŠKODENÉHO

- čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo na majetku možno uložiť za jeho spáchanie, v spojení s čl. 86 písm. a) ústavy, podľa ktorého do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky patrí uznávať sa na ústave, ústavných a ostatných zákonoch, zveruje právomoc vymedziť katalóg trestných činov a trestov za ich spáchanie a určovať tak trestnú politiku štátu výlučne zákonodarcovi. V konkrétnom prípade síce o vine a treste môže rozhodnúť iba súd (čl. 50 ods. 1 ústavy), ten je pritom vždy viazaný zákonom (čl. 2 ods. 2, čl. 144 ods. 1 ústavy).

2TDO 4/2017 (22. AUGUSTA 2017)
ULTIMA RATIO-NEOSPRAVEDLITEĽNÝ
OMYL POŠKODENÉHO

- z ústavného princípu „žiadnen trestný čin bez zákona“ (*nullum crimen sine lege*) tak vyplýva nielen to, že súd nemôže rozširovať podmienky trestnej zodpovednosti, ale tieto nie je oprávnený ani zužovať v tom smere, že konanie (opomenutie) naplňajúce všetky zákonodarcom stanovené znaky skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu (u prečinov včítane potrebnej miery závažnosti) označí za beztrestné.
- ak páchatel svojím konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku.

2TDO 4/2017 (22. AUGUSTA 2017)
ULTIMA RATIO-NEOSPRAVEDLITEĽNÝ
OMYL POŠKODENÉHO

- pravidlo *ultima ratio* možno uplatniť jedine prostredníctvom materiálneho korektívu v rozsahu § 10 ods. 2 Tr. zák., teda v zmysle platnej a účinnej zákonnej úpravy, len pri prečinoch (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 96/2014).

2TDO 4/2017 (22. AUGUSTA 2017)
ULTIMA RATIO-NEOSPRAVEDLITEĽNÝ
OMYL POŠKODENÉHO

- nemožno prisvedčiť ani výhradám dovolateľa, že poškodená banka nedodrжала pri poskytnutí predmetného úveru nevyhnutnú mieru opatrnosti pri ochrane svojich práv a majetkových záujmov v dôsledku čoho vykonala dispozíciu so svojim majetkom na základe neospravedliteľného omylu.
- zo skutkových zistení súdov oboch stupňov totiž vyplýva, že banka neposkytla úver bez preverenia, iba na základe žiadosti obvineného, ale splnenie podmienok na jeho poskytnutie v súlade s požiadavkou primeranej obozretnosti v obchodnom styku overovala na podklade účtovných a ďalších dokladov, ktoré si od obvineného vyžiadala a ktoré, pokiaľ by boli pravdivé, boli dostatočné na posúdenie platobnej schopnosti a likvidity obchodnej spoločnosti, ktorej úver poskytovala.

2TDO 4/2017 (22. AUGUSTA 2017)
ULTIMA RATIO-NEOSPRAVEDLNITEĽNÝ
OMYL POŠKODENÉHO

- pokiaľ ide o overenie tvrdenia obvineného, že je vlastníkom bytu, už krajský súd výstižne poukázal na to, že bezplatné poskytovanie informácií z informačného systému katastra nehnuteľností prostredníctvom katastrálneho portálu bolo zavedené až 1. septembra 2007.
- ak sa za takéhoto stavu banka spoliehala na čestné vyhlásenie obvineného, ktorý nebol primárnym dlžníkom (tým bola obchodná spoločnosť), keďže za poskytnutý úver iba ručil, nemožno, prihliadajúc na ostatné podklady, ktoré mala k dispozícii a o pravosti a pravdivosti ktorých nemala dôvod pochybovať, konštatovať, že v danom prípade postupovala neopatrne.

2TDO 4/2017 (22. AUGUSTA 2017)
ULTIMA RATIO-NEOSPRAVEDLNITEĽNÝ
OMYL POŠKODENÉHO

- realizácia súkromnoprávných, osobitne obchodnoprávných vzťahov totiž predpokladá určitú nevyhnutnú mieru dôvery medzi ich účastníkmi a to minimálne v tom smere, že ich právne úkony sú slobodné a vážne.
- preto ani so zreteľom na všeobecne formulovanú požiadavku obozretnosti v obchodnoprávných vzťahoch nemožno od ich účastníkov spravodlivo požadovať, aby automaticky vychádzali z predpokladu, že druhá strana koná podvodne. Takýto prístup by ak nie paralyzoval, tak prinajmenšom sťažil realizáciu týchto vzťahov.

2TDO 23/2017 (21. JÚNA 2017)

AMNESTIA

- rozhodnutie o použití amnestie podľa § 474 Tr. por. je rozhodnutím deklaratórnym, ktorým príslušný súd iba overuje, či osoba, ktorej bol uložený trest, je (a pokiaľ áno do akej miery) účastná amnestie, teda či spĺňa jej podmienky.
- samotné účinky amnestie spočívajúce v odpustení, resp. zmiernení trestu alebo zahladení odsúdenia však nastávajú okamihom jej udelenia, bez ohľadu na to, či súd v konkrétnom prípade o jej použití rozhodol alebo nie.

2TDO 23/2017 (21. JÚNA 2017)

AMNESTIA

- z toho zároveň vyplýva, že pokiaľ súd príslušný na rozhodnutie podľa § 474 Tr. por. nerozhodol o účasti podmiennečne prepusteného na amnestii, je súd následne rozhodujúci o tom, či sa podmiennečne prepustený osvedčil alebo či sa zvyšok trestu vykoná, povinný túto otázku vyriešiť ako predbežnú v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por.
- ak bol totiž v dôsledku podmiennečného prepustenia nevykonaný zvyšok trestu odňatia slobody amnestiou odpustený, nemožno už o ňom rozhodovať podľa § 416 Tr. por.

2TDO 50/2016 (13. JANUÁRA 2017) PORUŠOVANIE DOMOVEJ SLOBODY

- trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zák. spácha kto neoprávnene vnikne do obydlija iného alebo tam neoprávnene zotrvá.
- obydliím iného sa pritom rozumie dom, byt alebo iný priestor slúžiaci na bývanie vrátane priestorov a pozemkov k nim patriacim, ak sú ako súčasť obydlija uzavreté, inej osoby, než páchatela (§ 122 ods. 5 Tr. zák.).
- rozhodujúcim je teda to, kto konkrétne obydlie v čase činu reálne užíva (má v ňom svoju domácnosť a súkromie) a nie právny vzťah k takémuto priestoru (porovnaj R 51/1973). Oprávnený užívateľ obydlija je totiž chránený aj proti jeho vlastníkovi.

2TDO 50/2016 (13. JANUÁRA 2017) PORUŠOVANIE DOMOVEJ SLOBODY

- kľúčovým je z napadnutých rozhodnutí vyplývajúce skutkové zistenie, že obvinený v čase skutku nebýval v predmetnom byte, ale v tomto bývala jeho vlastníčka poškodená M.K. – v tom čase manželka obvineného, s ktorou bol v rozvodovom konaní.
- ak obvinený vošiel do chodby tohto bytu napriek výzve poškodenej, aby odišiel, a potom čo zatlačením na dvere prekonal jej odpor, neoprávnene vnikol do obydlija poškodenej, čím naplnil všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. d) Tr. zák. a § 139 písm. c) Tr. zák.
- skutočnosť, že obvinený vošiel do bytu poškodenej napriek jej nesúhlasu a po prekonaní jej odporu, zároveň dostatočne skutkovo vyjadruje jeho zavinenie vo forme priameho úmyslu a to aj vo vzťahu k tomu, že konal neoprávnene.

2TDO 50/2016 (13. JANUÁRA 2017) PORUŠOVANIE DOMOVEJ SLOBODY

- nesprávnym je pritom tvrdenie obvineného, že ako manžel poškodenej mal právo do uvedeného bytu hocikedy bez jej súhlasu vstúpiť a aj ho užívať.
- ani z ustanovenia § 18 veta druhá zákona o rodine, podľa ktorého sú manželia povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie a ani z iného zákonného ustanovenia totiž nevyplýva neobmedzené právo jedného z manželov užívať akýkoľvek (každý) byt, resp. iný druh obydľia (ďalej len „byt“), ktorého vlastníkom je druhý z manželov.
- existencia rodinnoprávneho vzťahu zakladá právo manžela bývať v byte, ktorý patrí druhému z manželov, len vtedy, ak ide o spoločnú domácnosť rodiny založenej manželstvom.

2TDO 50/2016 (13. JANUÁRA 2017) PORUŠOVANIE DOMOVEJ SLOBODY

- z tohto pohľadu je rozhodujúcim to, že v predmetnom byte nemali obvinený a poškodená v čase skutku (ale ani predtým) spoločnú domácnosť, ale túto mali v rodinnom dome, v ktorom obvinený, ktorý je jeho spoluvlastníkom, stále býva, pričom poškodená ju ešte pred rozvodom trvalo opustila.
- dôsledné uplatnenie dovolateľom prezentovaného názoru by v praxi viedlo k absurdnému a z pohľadu práva neudržateľnému výkladu, že aj v prípade, keď jeden z manželov opustí spoločnú domácnosť v dôsledku násilného konania (či už fyzického alebo psychického) druhého z manželov, ten by bol až do rozvodu manželstva oprávnený užívať nové obydľie manžela, pre ktorého sa stalo ďalšie spolužitie neznesiteľné do takej miery, že opustil spoločnú domácnosť.

2TDO 62/2016 (31. JANUÁRA 2017) § 139 ODS. 2 TZ

- že 15. januára 2014 okolo 05:00 hod. v Brezne, na ul. Laskomerského XX, na druhom poschodí, uterák, ktorý si priniesol so sebou, priložil na sklenenú výplň pravej časti dvojkrídlových vchodových dverí presklených 8 kusmi tabúl a prineseným skrutkovačom buchol po uteráku, čím došlo k rozbitiu tretej sklenej výplne tabule zospodu, cez takto vzniknutý otvor prestrčil ruku a keďže sa v zámke nenachádzal kľúč, skrutkovačom vypáčil vchodové dvere v spodnej a vrchnej časti, vošiel do bytu a z obývacej izby odcudzil (...), čím spôsobil MUDr. J. K., nar. 20. januára 1939, (...) škodu krádežou vo výške 695,92 eura a škodu poškodením vchodových dverí vo výške 27,50 eura a čin spáchal, hoci bol rozsudkom Okresného súdu Brezno, sp. zn. 1T/111/13 zo 16. septembra 2013 právoplatným 16. septembra 2013 odsúdený za prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a) Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák.

2TDO 62/2016 (31. JANUÁRA 2017) § 139 ODS. 2 TZ

- z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. hodnotí dovolací súd aj to, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu [pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47/2008].
- podľa § 139 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. zák. (*a contrario*) možno spáchanie činu voči (na) osobe vyššieho veku ako chránenej osobe považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len vtedy, ak bol trestný čin spáchaný v súvislosti s vekom takejto osoby.

2TDO 62/2016 (31. JANUÁRA 2017) § 139 ODS. 2 TZ

- táto súvislosť prítom musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatela aj subjektívne, čo nevyhnutne predpokladá, že páchatel jednak vie, že poškodený je osobou vyššieho veku a súčasne túto okolnosť subjektívne spája s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatela spáchať trestný čin.
- z toho zároveň vyplýva, že skutok (čin) možno právne posúdiť ako spáchaný voči (na) osobe vyššieho veku, iba ak je z jeho popisu zrejmé, že jeho spáchanie bolo u obvineného ovplyvnené (podmienené) vekom poškodeného (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 117/2014).

2TDO 62/2016 (31. JANUÁRA 2017) § 139 ODS. 2 TZ

- z formulácie skutkovej vety napadnutého rozsudku krajského súdu vôbec nevyplýva, žeby obvinený vedel, že poškodená je osobou vyššieho veku, a ani to, že vek poškodenej bol motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil jeho rozhodnutie spáchať predmetný trestný čin.
- zo znenia skutkovej vety totiž možno vyvodiť iba objektívnu súvislosť v tom smere, že poškodená, do bytu ktorej obvinený (podľa odôvodnenia rozsudku okresného súdu v čase jej neprítomnosti) vnikol vlámaním a ktorej ukradol veci v hodnote 695,92 eura, sa narodila 20. januára 1939.

2TDO 62/2016 (31. JANUÁRA 2017) § 139 ODS. 2 TZ

- dovolací súd pritom neposudzoval správnosť úvah krajského súdu, ktoré ho viedli k záveru, že trestný čin porušovania domovej slobody bol spáchaný voči chránenej osobe podľa § 194 ods. 3 písm. a) Tr. zák., a ktoré sú rozvedené na 7. strane napadnutého rozsudku, keďže tieto sa nijak neodrazili v popise skutku.
- treba pritom zdôrazniť, že z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je rozhodujúce vymedzenie skutku v tzv. skutkovej vete rozsudku, ktorej správnosť a úplnosť nemôže dovolací súd skúmať ani meniť.

2TDO 81/2016 (22. JÚNA 2017) PRÁVO NA OBHAJBU PROSTREDNÍCTVOM ZVOLENÉHO OBHAJCU

- hoci krajský súd o verejnom zasadnutí konanom 7. januára 2015 neupovedomil obhajcu, ktorého si obvinený zvolil až po nariadení tohto úkonu, obvinený na tomto verejnom zasadnutí vyhlásil, že žiada, aby ho zastupoval pôvodne ustanovený obhajca.
- odvolací súd tejto jeho žiadosti vyhovel a umožnil tak obvinenému obhajovať sa prostredníctvom obhajcu, ktorý ho zastupoval počas celého predchádzajúceho konania a spracoval tiež dôvody podaného odvolania.
- nazerajúc na vec takto, nedošlo k žiadnemu porušeniu práva obvineného na obhajbu v jeho materiálnom ponímaní a už vôbec nie k zásadnému.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST